

Rámec pre referenčné výmenné kurzy eura

Referenčné výmenné kurzy eura (tiež označované ako referenčné kurzy ECB), ktoré stanovuje Európska centrálna banka ako správca v spolupráci s ďalšími účastníkmi ako sprostredkovateľmi výpočtu, nepodliehajú zásadám IOSCO z júla 2013 týkajúcim sa finančných referenčných hodnôt.

Účastníci preto na účely stanovovania referenčných výmenných kurzov eura navrhli nasledujúci nezáväzný rámec v presvedčení, že transparentnosť v správe i metodike určovania kurzov je otázkou verejného záujmu a zároveň zvyšuje dôveryhodnosť príslušných referenčných kurzov.

V súvislosti s referenčnými výmennými kurzami eura znamená pojem „referenčný kurz“ výmenný kurz, ktorý nie je určený na priame ani nepriame (ako východisková referenčná hodnota) použitie v trhových transakciách. Tieto kurzy sú len informatívnej povahy.

1 Správa referenčných výmenných kurzov eura

Za stanovenie zásad určovania referenčných výmenných kurzov eura je zodpovedný Výbor pre operácie na trhu Európskeho systému centrálnych bánk. Jeho cieľom je vypracovať spoľahlivú metodiku, zabezpečiť zodpovedajúcu mieru transparentnosti a vylúčiť prípadné konflikty záujmov. Zameriava sa pritom predovšetkým na nasledujúce úlohy:

- pravidelne prehodnocovať definíciu, rozsah, účel, kontext a zamýšľaný, očakávaný či skutočný spôsob používania referenčných výmenných kurzov eura,
- pravidelne revidovať metodiku ECB na stanovovanie referenčných výmenných kurzov eura (ďalej len „metodiku“),
- rozhodovať o tom, či sú navrhované zmeny metodiky podstatné, a zároveň posudzovať, či metodika naďalej zodpovedajúcim spôsobom odráža situáciu na trhu, a dohliadať na prípadné zmeny,
- dohliadať na dodržiavanie metodiky zo strany ECB a posudzovať akékoľvek výnimky a ich opodstatnenosť,
- dohliadať na zverejňovanie referenčných výmenných kurzov eura a posudzovať akékoľvek výnimky a ich opodstatnenosť,

- posudzovať a schvaľovať postupy ukončovania (vyraďovania), resp. dopĺňania referenčných výmenných kurzov eura a postup ich oznamovania zainteresovaným stranám.

2 Metodika stanovovania referenčných výmenných kurzov eura

Referenčné výmenné kurzy eura stanovuje ECB denne o 14.15 hod. SEČ na telekonferencii správcu so sprostredkovateľmi výpočtu a zverejňuje ich na svojej internetovej stránke a prostredníctvom vybraných spravodajských služieb približne o 16.00 hod. SEČ.

Pre každý menový pár zastúpený v referenčných výmenných kurzoch eura spravidla existuje aktívny trh. Trhová likvidita sa však môže značne líšiť – od likvidnej významnej meny až k pomerne nelikvidnej exotickej mene, ako aj v priebehu dňa. Trhová likvidita sa meria obratom na spotovom trhu na základe odhadov BIS uvedených v jej trojročných prieskumoch, resp. v ďalších štatistických správach podobného rozsahu.

2.1 Zdroje údajov

ECB pravidelne prehodnocuje vhodnosť jednotlivých údajov používaných na stanovovanie a validáciu referenčných výmenných kurzov eura. Cieľom týchto previerok je okrem iného i) prispievať k tomu, aby referenčné výmenné kurzy eura vychádzali zo spoľahlivých a pozorovateľných trhových údajov, ktoré vystihujú reálnu ekonomickú situáciu na danom trhu, a ii) zabezpečiť, aby referenčné výmenné kurzy eura samy osebe verne odrážali situáciu na devízovom trhu.

Získavanie podkladových údajov pri stanovovaní referenčných výmenných kurzov eura prebieha bez oslovovania subjektov, či už prostredníctvom panelov alebo dotazníkov. Pri trhoch, kde sú takéto údaje k dispozícii a vypovedajú o dostatočnej likvidite, ECB používa trhové údaje o transakciách medzi kupujúcimi a predávajúcimi. V prípade trhov s nižšou mierou likvidity môžu referenčné výmenné kurzy eura vychádzať prevažne alebo výhradne z predajných a nákupných kurzov, resp. z predchádzajúcich transakcií. Miera likvidity sa hodnotí na základe odborného posúdenia.

2.2 Validácia údajov

Všetky zaznamenané kurzy sa podrobujú viacerým tolerančným kontrolám. Cieľom je určiť referenčné výmenné kurzy eura, ktoré verne odrážajú aktuálny stav na danom trhu. ECB tolerančné kontroly vykonáva v čase získavania údajov za pomoci sprostredkovateľov výpočtu. Niektoré zachytené údaje tak môžu byť pri stanovovaní referenčných výmenných kurzov eura vylúčené. Systémové tolerancie pre jednotlivé meny každoročne prehodnocuje Výbor pre operácie na trhu, ktorý môže na základe

svojich záverov rozhodnúť o prípadných zmenách postupu v záujme zohľadnenia situácie na trhu.

Konzistentnosť rôznych zdrojov údajov: Účastníci by mali preverovať, či rôzne zdroje údajov poskytujú konzistentné informácie.

Primeranosť aktuálnych trhových podmienok: Účastníci by mali preverovať, či sa uvádzaný výmenný kurz nachádza v rámci aktuálneho rozpätia ponuky/dopytu v čase spoločného určovania kurzu. Zároveň by mali preverovať, či je frekvencia údajov dostatočne vysoká na vyhodnotenie aktuálneho výmenného kurzu na trhu. Ak je posledná dostupná kotácia pre daný menový pár staršia ako 30 sekúnd, nemal by sa považovať za aktívne obchodovaný, pokiaľ výmenný kurz nevykazuje obmedzenú volatilitu.

Konzistentnosť priamych výmenných kurzov a krížových kurzov voči USD: V prípade mien, ktoré celkovo vykazujú vyššiu obchodnú aktivitu voči americkému doláru, by sa mal priamy výmenný kurz porovnávať s krížovým kurzom voči USD. Ak je rozdiel podstatný, mal by sa použiť krížový kurz voči USD. Toto by mal byť základný postup v prípade mien obchodovaných počas otváracích hodín trhu, ktoré sa neprekrývajú s dobou určovania kurzu.

V každom kroku by sa mala uplatňovať zásada vzájomnej kontroly, tzn. referenčné výmenné kurzy eura by sa mali stanovovať za účasti viacerých centrálnych bánk. V prípade nesúladu pracovník, resp. pracovníci, ktorí nesúlad zistia, poskytnú stručné vysvetlenie a navrhnú alternatívny kurz.

2.3 Odborné uváženie

ECB pri používaní údajov na stanovenie referenčných výmenných kurzov eura postupuje podľa vlastného uváženia. Súčasťou stanovovania kurzov je proces validácie, počas ktorého pracovníci ECB a sprostredkovatelia výpočtu okrem iného preverujú údaje a navrhované referenčné výmenné kurzy eura na základe určitých vopred stanovených tolerančných kontrol. V rámci tolerančných kontrol je možné na základe vlastného uváženia rozhodnúť o zahrnutí, resp. vylúčení určitých údajov na stanovenie kurzov. Na základe skúseností ECB s interpretáciou trhových údajov uplatnia pracovníci ECB v prípade potreby vlastný úsudok, aby zabezpečili kvalitu a integritu referenčných výmenných kurzov eura. Pracovníci ECB sa môžu spoliehať na vlastný úsudok častejšie predovšetkým v prípade aktívnych, hoci nízkolikvidných trhov, na ktorých nemusia byť transakcie konzistentne k dispozícii. ECB má vnútorné usmernenia a postupy kontroly kvality, ktoré upravujú možnosť použitia vlastného úsudku zamestnancov a ktoré majú zabezpečiť konzistentnosť a kontrolu tohto procesu. Pracovníci sú na dodržiavanie týchto usmernení a postupov školení.

2.4 Rozsah

ECB zverejňuje referenčné výmenné kurzy eura voči všetkým oficiálnym menám členských štátov Európskej únie nepatriacich do eurozóny. Okrem toho sa stanovujú

a zverejňujú referenčné výmenné kurzy eura voči menám na najlikvidnejších aktívnych spotových devízových trhoch. ECB môže po porade s Výborom pre operácie na trhu do zoznamu zaradiť aj ďalšie svetové meny.

2.5 Spôsob stanovovania kurzov a zdroje údajov

Referenčné výmenné kurzy eura pre nasledujúcich 31 mien (USD, JPY, AUD, NZD, ZAR, PLN, CZK, RON, BGN, TRY, HUF, RUB, HRK, ILS, CAD, BRL, KRW, IDR, PHP, SGD, HKD, CNY, MYR, THB, INR, NOK, DKK, SEK, CHF, GBP a MXN) sa stanovujú a validujú na základe transakčných objednávok (pevných kotácií) a, ak sú k dispozícii, transakčných kurzov získaných z hlavných devízových obchodovacích platforiem. Na prípadné potvrdenie a overenie správnosti určitých kurzov sa okrem toho môžu využiť aj ďalšie zdroje údajov. Hlavným cieľom je stanoviť referenčné výmenné kurzy eura voči všetkým uvedeným menám na základe kurzov z obchodov uzavretých priamo voči euru. Ak to nie je možné, kurzy sa určujú na základe obchodov voči niektorej významnej likvidnej mene, resp. na základe kurzov z objednávok (pevných kotácií) voči euru alebo iným významným likvidným menám. Ak je jediným dostupným zdrojom výmenný kurz voči významnej likvidnej mene, tak sa referenčné výmenné kurzy tejto významnej likvidnej meny voči euru použijú na výpočet krížového kurzu voči euru.

Zaznamenané a určené trhové údaje podliehajú systematickým tolerančným kontrolám podľa jednotlivých mien, pri ktorých sa zisťujú mimoriadne hodnoty. Mimoriadne hodnoty následne validujú pracovníci ECB, ktorí ich overujú pomocou ďalších zdrojov informácií, alebo pri určovaní trhovej úrovne vychádzajú z vlastného uváženia.

V prípade mien, pri ktorých sa referenčné výmenné kurzy eura určujú na základe kotácií, sa kurzy stanovujú ako aritmetický priemer predajných a nákupných kotácií.

2.6 Zverejňovanie referenčných výmenných kurzov eura počas štátnych sviatkov

Referenčné výmenné kurzy eura sa spravidla stanovujú a zverejňujú vo všetky dni, keď je v prevádzke systém TARGET2.

3 Zmeny metodiky stanovovania referenčných výmenných kurzov eura

Metodiky pravidelne reviduje Výbor pre operácie na trhu. Proces zmien metodiky je nasledovný:

1. Zmeny metodiky môže navrhnúť ktorýkoľvek člen Výboru pre operácie na trhu.

2. Pred predložením zmien Výboru pre operácie na trhu pracovníci ECB priebežne sledujú vývoj na devízových trhoch, zhromažďujú stanoviská strán zainteresovaných na referenčných výmenných kurzoch eura, posudzujú nevyhnutnosť zmien metodiky a podľa potreby zhromažďujú potrebné vstupné informácie.
3. Výbor pre operácie na trhu posudzuje všetky navrhované zmeny metodiky a rozhoduje o nich, pričom zohľadňuje závery hodnotenia pracovníkov ECB.
4. Ak Výbor pre operácie na trhu dospeje k záveru, že je potrebná podstatná zmena metodiky, predloží ju Výkonnej rade ECB.
5. ECB bude o každej plánovanej podstatnej zmene metodiky informovať verejnosť a podľa potreby ju odôvodní a poskytne podkladovú dokumentáciu. ECB tiež revidované znenie metodiky zverejní na svojej internetovej stránke.

4 Ukončenie referenčných výmenných kurzov eura

Stanovovanie jednotlivých referenčných výmenných kurzov eura a ich zverejňovanie môže byť potrebné ukončiť. Dôvodom môžu byť vonkajšie faktory mimo dosah ECB, ako napr. zmena štruktúry trhu alebo zhoršenie kvality dostupných údajov. Každé prípadné ukončenie podľa možnosti a s prihliadnutím na časové obmedzenia prerokuje Výbor pre operácie na trhu a schváli ECB. ECB preverí, či je k dispozícii spoľahlivá alternatíva, ktorá by naďalej odrážala podmienky na trhu. Ak takáto alternatíva existuje, ECB preverí jej použiteľnosť. Ak je ukončenie stanovovania konkrétneho referenčného výmenného kurzu eura nevyhnutné, ECB o tom bude podľa potreby informovať verejnosť.

Proces prípadného ukončenia stanovovania referenčného výmenného kurzu eura je nasledovný:

1. posúdiť okolnosti a zvážiť, či k ukončeniu konkrétneho referenčného výmenného kurzu eura existuje použiteľná alternatíva,
2. podľa možnosti ukončenie prekonzultovať s hlavnými zainteresovanými stranami a posúdiť návrhy na prijateľné riešenie,
3. podľa možnosti o prípadnom ukončení konkrétneho referenčného výmenného kurzu eura informovať verejnosť,
4. ukončiť zverejňovanie daného referenčného výmenného kurzu eura.

ECB bude za takýchto okolností naďalej pravidelne vyhodnocovať trh a dostupnosť údajov a na základe vlastného uváženia posudzovať potrebu prípadného opätovného zavedenia predmetného referenčného výmenného kurzu eura.

ECB môže byť nútená stanovovanie konkrétneho referenčného výmenného kurzu eura urýchlene ukončiť v záujme ochrany spoľahlivosti a presnosti kurzov. V takom

prípade rozhodnutie o ukončení konkrétneho referenčného výmenného kurzu eura prijíma ECB a po jeho uplatnení rozhodnutie posudzuje Výbor pre operácie na trhu.

ECB v prípade podstatných zmien alebo ukončenia uvádzaného kurzu považuje za relevantné všetky kontrakty, ktoré sa vzťahujú na určitý referenčný výmenný kurz eura vrátane spoľahlivých núdzových ustanovení.

5 Odozva verejnosti – postup

ECB sa snaží zabezpečiť, aby zverejňované výmenné kurzy vystihovali podmienky na trhu k 14.15 hod. SEČ.

Za odozvu verejnosti sa považuje akýkoľvek prejav nespokojnosti subjektu so zverejnením, resp. nezverejnením referenčných výmenných kurzov eura alebo žiadosť o overenie a potvrdenie presnosti zverejneného kurzu. ECB berie každú odozvu verejnosti vážne a snaží sa na ňu primeraným a jednotným spôsobom reagovať. Žiadne rozhodnutie prešetriť odozvu verejnosti ani výsledok takéhoto prešetrenia nijakým spôsobom nepredstavuje konkrétne stanovisko ECB k presnosti zverejnených kurzov.

Žiadosti o zaradenie nového výmenného kurzu do zoznamu referenčných výmenných kurzov eura, resp. o opätovné zaradenie vyradeného kurzu sa nepovažujú za odozvu verejnosti a budú zamietnuté bez ďalšieho prešetrenia.

Odozvy verejnosti v uvedenom zmysle môže posudzovať Výbor pre operácie na trhu. Táto právomoc sa môže delegovať na predsedu Výboru pre operácie na trhu, ktorý ju môže podľa vlastného uváženia ďalej delegovať na pracovníkov ECB.

Pri riešení vzniknutých otázok sa bude ECB, ak to bude považovať za nutné, snažiť o spoluprácu s príslušnými národnými centrálnymi bankami. V prípade odozvy verejnosti predloženej ostatným účastníkom sa budú otázky okamžite predkladať ECB.

ECB bude všetky odozvy verejnosti vrátane odoziev, o ktorých bola informovaná inými účastníkmi, evidovať, pričom túto evidenciu povedie po dobu najmenej piatich rokov.

6 Zverejňovanie upravených referenčných výmenných kurzov eura

Za určitých okolností môže byť nutné, aby ECB po zverejnení referenčného výmenného kurzu eura tento kurz zmenila, resp. ho nanovo zverejnila.

Základné dôvody, ktoré môžu ECB viesť k posúdeniu prípadnej zmeny či nového zverejnenia výmenného kurzu, vyplývajú z i) vnútorných postupov ECB alebo ii) z postupu v nadväznosti na odozvu verejnosti.

Postup týkajúci sa prípadného nového zverejnenia referenčného výmenného kurzu eura je nasledovný:

- Pracovníci ECB posúdia a preveria opodstatnenosť zmeny alebo nového zverejnenia kurzu navrhovaného v rámci postupu pri odozve verejnosti alebo iného postupu.
- Generálny riaditeľ ECB pre operácie na trhu podľa vlastného uváženia určí, či je zmenu alebo nové zverejnenie za daných okolností vhodné uskutočniť. V prípade kladného záveru zmenu, resp. nové zverejnenie po uskutočnení posúdi Výbor pre operácie na trhu.
- ECB môže v niektorých prípadoch potrebovať uskutočniť zmenu alebo nanovo zverejniť konkrétny referenčný výmenný kurz eura urýchlene. Rozhodnutie v takýchto prípadoch prijíma ECB. Takéto rozhodnutia po ich realizácii posudzuje Výbor pre operácie na trhu.
- O prebiehajúcom prešetrovaní novej chyby v referenčnom výmennom kurze eura bude ECB podľa možnosti informovať verejnosť. V prípade rýchleho odhalenia chyby však tento postup nemusí vždy prichádzať do úvahy.
- Príslušný kurz sa podľa potreby nanovo zverejní spolu s informáciou pre verejnosť a s uvedením stručného zdôvodnenia.

ECB za žiadnych okolností nezmení ani nanovo nezverejní referenčný výmenný kurz eura po zverejnení kurzu eura voči rovnakej mene v nasledujúci obchodný deň. Za obchodný deň sa považuje deň, keď je v prevádzke systém TARGET2.

Záznamy týkajúce sa akejkoľvek zmeny alebo nového zverejnenia referenčného výmenného kurzu eura sa archivujú po dobu najmenej piatich rokov.